

Vadátjárók az autópálya fölött

Elkészült a civil szervezetek javaslata

Backamadarasi terepszemlén a szakértők

Fotó: Vajda György

Csütörtökön délelőtt két civil szervezet és egy környezetvédelmi szaktanácsadó cég képviselői szűkebb körben bemutatták azt a két évig tartó projektet, amelynek az volt a célja, hogy kijelölje azokat a vadátjárókat, amelyek a Kárpátokat átszelő, Marosvásárhely és Németvásár között megépítendő A8-as autópálya fölött/alatt lehetővé teszik a vadak szabad mozgását. A SaveGREEN

elnevezésű projektet a bukaresti WWF Románia (Vadvilág Alap) szervezet koordinálta, az erdélyi részt illető szakmai partnere a Milvus Madártani és Természetvédelmi Csoport volt. Az építők környezetvédelmi szaktanácsadója az EPC Environmental Consulting (EPC környezetvédelmi szaktanácsadó) cég volt. A WWF SaveGREEN projektjét Ioana Ismail, az EPC véleményét Silvia Borea

mutatta be, a Milvus részéről a vadvándorlási megfigyelés eredményét Domokos Csaba ismertette.

Vajda György

A SaveGREEN egy határokon átívelő uniós program keretében két év alatt készítette el azt az alaposan dokumentált javaslatot, amely (Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

A fotós is rendező

Dr. Jakab Tibor a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem adjunktusa, fotóművész, mérnök, akinek szakbadúsó újságíróként több mint 100.000 fotója jelent meg folyóiratokban, magazinokban. Fotóművészként több mint 50 országban mutatkozott be nemzetközi fotókiállítások keretében: 18 országban 68 egyéni kiállításon és számos csoportos kiállításon.

3.

Mácsai Pál az Azt meséld el, Pista! című estjéről

A Kossuth- és Jászai Mari-díjas színész október 28-án a marosvásárhelyi Kultúrpalota nagytermében a Bernády Napok gálaestjén adja elő egyéni műsorát.

4.

Folytatódik a Jazz and Wine at the Museum rendezvénytársorozat

A Maros Megyei Múzeum és a Villa Vinèa Pincészet szeretettel várja közönségét a Jazz and Wine at the Museum című rendezvénytársorozat keretében sorra kerülő következő jazzestire a 7th SENSE együttes és egy pohár bor ígéretével október 24-én, hétfőn 19 órakor.

6.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Régi árakkal dolgozunk, nem drágítottunk!

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

ŐSZ

ALUKNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

OKTÓBER

22., szombat
A Nap kel
7 óra 49 perckor,
lenyugszik
18 óra 24 perckor.
Az év 295. napja,
hátravan 70 nap.

IDŐJÁRÁS
Változó időjárás
Hőmérséklet:
max. 20 °C
min. 9 °C

Isten éltesse!

Ma **ELŐD**,
holnap **GYÖNGYI** napja.
GYÖNGYI: a Gyöngyvér becézéséből önállósult, a Gyöngyvér pedig Arany János névalkotása.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2022. október 21.

1 EUR	4,9130
1 USD	5,0434
100 HUF	1,1916
1 g ARANY	263,5245

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

(Folytatás az 1. oldalról)

az európai úthálózathoz is tartozó A8-as autópályára vonatkozik. Ezért nemcsak Romániát, hanem a több országban (többek között Ausztrián, Bulgárián, Csehországon, Magyarországon, Szlovákián, Ukrajnán) áthaladó autópályarendszert is belefoglalták. A hat országban 13 partnerszervezet dolgozta ki a javaslatokat. Romániában a Zaránd Egyesület és a Milvus Csoport, ehhez társult az EPC szaktanácsadó cég. A két és fél éves projekt költségvetése 2,7 millió euró volt. Ausztriában két, Bulgáriában egy, Csehországban egy, Magyarországon két, Romániában két és Ukrajnán egy régióban jelölték ki olyan helyeket, ahol – a megfigyelések alapján – a jelentősebb vadvándorlás miatt átjárókat ajánlatos építeni a meglévő vagy az építendő autópályák, utak felett. A dokumentáció elkészítésében részt vett tíz miniszterium, három környezetvédelmi hatóság, egy nemzeti park, négy országúti és ugyanennyi erdészeti cég és egy nemzetközi szaktanácsadó központ, azzal a céllal, hogy az említett Duna-régióban egységes és megfelelő megoldást találjanak.

A projekt célja nemcsak a vadátjárók megépítése, hanem a vadállomány vándorlásának megfigyelése, követése, a megfelelő eszköztár és az ún. jó gyakorlatok kézikönyvének kidolgozása, ami lehetővé teszi a környezeti hatástanulmány folytatását az érintett szakaszokon és nem csak.

Számos szakkonferenciát is tartottak az érintett országokban. Ezek közül kiemelték a 2022. szeptember 19-23-án megtartott zöld közlekedési infrastruktúrára vonatkozó stratégiáról szólót, amelyen 250-en személyesen és 150-en online vettek részt az érintett országokból, mind olyan szakértők, akik érintettek az autópályák, utak tervezésében, kivitelezésében. Az A1-es autópálya Arad–Déva közötti szakaszán próbálták alkalmazni a javaslatokat, így Déva után megépült egy vadátjáró. Az itteni tanulmány kimutatta, hogy nemcsak az autópálya, hanem sok esetben a magasfeszültségű vezeték (az alattuk levő, kötelezően üresen hagyott terület), épületek, csatornák, folyók és a települések közelében levő leromlott (pusztán hagyott) területek is akadályozzák a vadállatok vándorlását.

A vadátjárók célja elsősorban az állatvilág genetikai állományának megőrzése a vándorlás biztosításával, az ember és az vadállat közötti konfliktus csökkentése és mindenekelőtt a közlekedés biztonságossá tétele. A szaktanulmány – elsősorban a két éves megfigyelés alapján – feltérképezte azokat a helyeket, ahol a tervezett autópályát gyakran keresztezik a vadállatok, és ezt figyelembe véve javasolták az autópálya mentén a vadvédelmi rendszereket, nemcsak az átjárókat, hanem helyenként megerősített kerítést (medve ellen), illetve szélesebb fakerítéseket is.

Leszűkítve a projektet a Marosvásárhely és Németvásár (Tg-Neamț) közötti szakaszra, a tanulmány kimutatta, hogy a vadállományra nemcsak az autópálya jelent veszélyt, az ún. ökológiai folyosókat helyenként vasút, ország- és megyei utak szelik át, sok helyen a növekvő lakótelepek is invazív módon hatnak az állatok természetes vándorlási útvonalára. Mint ismeretes, az autópálya Marosvásárhely mellől indul, majd a Nyáradmentét érintve a Kis-Küküllő vonalán halad Parajd irányába, itt a Bucsinna majdnem párhuzamosan szeli át a Keleti-Kárpátokat, elkarányarodik a Békási-tó felső felében, majd a Csalhó alatt ér Németvásárra. A cél az, hogy a majdani, Moldvát át-szelő autópályát összekösse. A közeljövőben első lépésben három szakaszt építenének meg. Az első a Marosvásárhely – Nyárádszereda – ennek már kibocsátották a környezetvédelmi engedélyt, a második a Nyárádszereda – Leghin és a harmadik a Leghin – Németvásár, ez utóbbit is az idén engedélyezték környezetvédelmi szempontból. A Nyárádszereda és Leghin közötti szakasz környezetvé-

Elkészült a civil szervezetek javaslata

delmi engedélyt az ígéret szerint az év végéig kibocsátják. 2020 júliusától 2022. decemberig tart az autópálya környezetvédelmi tanulmányainak a kidolgozása, egy-egy szakaszon megfigyeléseket végeztek, elkészítették a jelentést, amelyben konkrét ötleteket fogalmaztak meg, amelyek részei lettek a környezetvédelmi engedélyeztetési folyamatnak, és ezeket a kivitelezéskor kötelezően figyelembe kell venni. A környezetvédők szerint az autópálya úgy szeli át a Kárpátokat, hogy kettévágja egyes vadállatok életterét, amennyiben nem létesítenek vadátjárókat, jelentősen csökkenni fog a létszámuk, mint ahogy azt már követni lehet egy telefonos applikáció segítségével, ugyanis a road.kill.app címen letölthető applikáción bárki jelezheti, ha az úton elűtött állatot talál, és ezek száma az utóbbi időben igencsak megnövekedett. A megfigyelések igazolják, hogy az autópálya három nagy vándorlási zónát érint (sz.m.: több kilométeres szakaszok, amelyeket most is használnak a vadállatok). Ezeket figyelembe véve a legérintettebb helyeken javasolták az óvintézkedéseket: egyet Backamadaras és Szentgerice között, egy másikat pedig Borzonton. Ezenkívül helyenként kerítéseket is ki kellene helyezni. Több helyen az úton viaduktot és alagutat építenek, így ezeken is átjárhatnak a vadak – a kerítések is azt a célt szolgálják, hogy erre tereljék a vadakat, amennyiben az autópálya felé veszik útjukat – mondták a szakértők.

Domokos Csaba, a Milvus Csoport medvevédelmi szakértője érdekes adatokat osztott meg. Elmondta, jelenleg Romániában 904 km autópálya van, azonban az utóbbi időben igen ambiciózus tervvel állt elő a kormány: 2416 km autópályát és 1784 km gyorsutat (expressz) szeretne építeni a kormányprogram szerint, ezért is szükséges idejében megtenni azokat a javaslatokat, amelyekkel megvédjük az állatvilágot. Az A8-as autópálya kettévágja a Keleti-Kárpátokat, a barna medve legsűrűbben lakott területeit. A Milvus Csoport GPS nyomkövetővel

ellátott medvéken követte a vándorlásukat, és kiderült, hogy az út a Nyáradmentén, a Görgényi-havasokban és a Gyergyói-medencében is számos helyen keresztezi az útvonalukat. Domokos Csaba hangsúlyozta, ezúttal nemzetközi ügyről van szó, mivel a kárpáti barna medve Ukrajnán át Csehországba és Lengyelországba is vándorol és vissza, ezért fontos biztosítani számára az átkelőhelyeket. Megfigyelésük elsősorban a Ditró és Leghin (Neamț megye) közötti szakaszra összpontosul, ahol kilométerenként követték a mozgásukat különböző módszerekkel (kamera, szőrscapda stb.). Javaslataik szerint Ditró és Hágótó, illetve Hágótó és Récefalva, Poiana Largului (Békási-tó) övezetében is szükség lenne vadátjárókra.

A bemutatókat követően a Népújság arra volt kíváncsi, mi a garancia arra, hogy betartják az építők a környezetvédők javaslatait. Azt a választ kaptuk, hogy amennyiben ezek szerepelnek a környezetvédelmi engedélyeztetés okiratsomójában, akkor kötelezővé válnak. A kivitelezésüket a haszonélvező, az ütiügyi hatóság (CNAIR), illetve a Szállításiügyi Minisztérium is kérheti. Az is szóba került, hogy módosítani kellene a vadászati törvényt, ugyanis „egyesek kihasználhatják azt, hogy a vadállatok a vadátjárókon haladnak majd át a kettészelt területeken, ezeket és a környéküket védetté kellene nyilvánítani”. Romániában mindössze két vadátjárót építettek, van azonban más európai országokban hasonló, ilyeneket kellene építeni, mert így csökkenthető az autópályák környezetre gyakorolt hatása és nem utolsósorban mérséklődik a balesetveszély, hiszen az autópályán előforduló vadállatok okozta balesetért az építőtérterhelő a felelősség, mert nem hozta meg a megfelelő óvintézkedést. Az állatok mellett az emberélet védelme is fontos – vontuk le a következtetést.

A bemutatót követően a média képviselői a Backamadaras – Szentgerice határában létesítendő vadátjáró potenciális helyszínét is megtekintették.

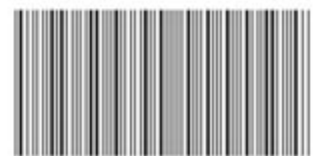
Domokos Csaba

Fotó: Vajda György

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasg.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasg.ro **E-mail:** nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800069
ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

SZERKESZTI:
KAÁLI NAGY BOTOND
1558. sz., 2022. október 22.

Szabó Magda

Ősz

*Ilyenkor már csak a felleg kövér
meg az eső, mely bő kontyát kibontja,
ám apad a víz a rakpart kövén,
s a hegyek és fák sorvadnak naponta.
Fogy az erdő, a színét váltja, bágyadt,
sovány a város, olyan egyszerű lett:
nyurgább a kémény, horpaszak a házak,
hajnal s alkony közt a rés egyre szűkebb.
A tömör levegő is lefogyott,
keskeny, hasít, és hajlik, mint a penge,
a szenvedély nem tombol, csak morog,
vackot keres, megbúvik a szívekbe.
A vidék is sovány. Diója csörren,
a mustja csorran, mégis ösztövé.
Benned nézem magam már, mint tükörben,
s oly mindegy, én sovány vagyok, kövér.
Köd birkózik az ideges szelekkel;
meddő az írás. Mégse voltam meddő.
Csörög a vers. A termésem kinek kell?
Te gyűjtöd be s a kékszemű jövőndő.
Mit feleljek, ha megkérdez az ősz?
Kopár a hegy, vetkőzik a faág.
A visszhang sem volt sosem ismerős,
mért volna ismerős a némaság?*

105 évvel ezelőtt született és 15 éve hunyt el (1917. október 5. – 2007. november 19.) a József Attila- és Kossuth-díjas író, költő, műfordító, a Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagja.

Marx József: Nyugati-Kárpátok – díjazott fotó, 1974

A fotós is rendező

„Munkájából új alkotás születik”

Kaáli Nagy Botond

Performativitás és teatralitás Marx József fotográfiáiban – a cím sokat elárul arról az érdekesnek ígérkező és hiánypótló kötetről, amelyet kedd délután mutattak be a Stúdió Színház előterében. Szerzője, dr. *Jakab Tibor* a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem adjunktusa, fotóművész, mérnök, akinek sza-

badúsó újságíróként több mint 100.000 fotója jelent meg folyóiratokban, magazinokban. Fotóművészként több mint 50 országban mutatkozott be nemzetközi fotókiállítások keretében: 18 országban 68 egyéni kiállításon és számos csoportos kiállításon. Könyvének címe nemcsak annak tartalmát, tematikáját, hanem az összeállításához, megírásához szükséges kutatómunkát is jelzi: *Jakab Tibor* doktori dolgozatának a kötetbe szerkesztett

változatát tarthatja a kezében az olvasó, a könyvet, amely Marx József műveinek hatásmechanizmusát, a fotó színházi jellegét vizsgálja.

Marx József (1914. április 23. – 1992. április 30.) a 20. századi erdélyi fényképészet kiemelkedő alakja volt, 1961 és 1983 között a Marosvásárhelyi Állami, majd Nemzeti Színház tagozatainak szerződéses fényképésze. Képeivel több mint 1300 kiállításon vett részt, melyeken kétszáznál több díjat nyert. Fotótékája több mint 200.000 fényképet tartalmaz, elismerései között találjuk a Nemzetközi Fényképész Szövetség (FIAP) kiváló művésze, a Honoraire Excellence és a Honoraire Golden Eye (Aranyszem) díjakat, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete díszoklevelét. Amint azt a bemutató szervezői megjegyzik, a marosvásárhelyi Lector Kiadó gondozásában megjelent könyv „a következő kérdésekre keres választ: melyek azok az elemek, amelyek különlegessé, színházivá teszik Marx fotóit és a fotót általában? Mitől hatásosabb és kifejezőbb egy adott műfajú fotó, mint egy másik műfajban készült? Milyen elemek teszik plasztikusá? A legtöbb Marx József-fotó színházszerűen megkomponált,

függetlenül attól, hogy színházi előadást ábrázol vagy hétköznapi jelenetet. Legtöbbjük tartalmaz valamilyen történetkezdeményt. Melyek a történetre utaló elemek, illetve melyek teremtik meg a történetmesélés lehetőségét? Mennyire befolyásolják ezt a műfaji jegyek?”

(Folytatás a 4. oldalon)

Fotó: Kovács István

„Munkájából új alkotás születik”

(Folytatás a 3. oldalról)

A könyvbemutató telt házas közönség jelenlétében zajlott, a jelenlévőket dr. Kós Anna, a Magyar Művészeti Kar dékánja üdvözölte. – Ez a könyv több fogalom határmezsgyéjén született, és azok a dolgok életrevalóak, amelyek képesek arra, hogy a saját határaikon átlépjenek. Beszéltek például az alkotó és kutató ember két különböző voltának az egybeolvadásáról. A könyv két különböző művészeti ágat köt össze, az előadóművészetek és a vizuális művészetek, jelen esetben a fotóművészet határmezsgyéjén mozog, és azt demonstrálja, hogy a Marx József által alkalmazott fotóművészet az előadóművészetek doménumába tartozik, és nagyon nagy rokonságot mutat a színházzal – mondta Kós Anna, majd átadta a szót dr. Ungvári Zrínyi Ildikó egyetemi tanárnak, aki a kötetet méltatta és a szerzővel beszélgetett.

– Szép eredménye ez a könyv a doktori iskolának, mert két médiumot ilyen hálisan kötött össze, ráadásul lokális érdeklődéssel: egy Marosvásárhelyen élő, és legnagyobb részben itt alkotó fotóművésznek a munkáit elemezte Jakab Tibor kollégánk. Marx József az akkori Szentgyörgyi István Színművészeti Intézet vizsgálóelőadásait is végigfotózta, a fotótékekben található legtöbb fényképet ő készítette. Alkalmazásban állt a nagyszínháznál is, ott is rengeteg Marx-fotóval találkozunk. Fotóművészete színházi fotóként érdekelt minket, de ez a könyv nem csak arról szól. Tibor nagy körök révén közelíti a corpus-

hoz, a kijelölt célponthoz, a fotók elemzéséhez. Az első részben fogalmi támpontokat keres a vizsgálódáshoz és elméleti háttérrel a képelemzéshez – ez a rész a színházi fotó mibenlétéről szól, a színházi ikonográfiáról, a színházi kettős fotóról és a képnézés hagyományáról, aztán a képpel való munkához gyűjt össze fogalmakat és módszereket. A képpel való munka képelemzést jelent, nemcsak alkotófolyamatot, hanem a képek nézésének a gyakorlatát is, amelyre a 21. század elején, a vizualitással telített mindennapjainkban igencsak szükségünk van. Ezután a narrativitás és

mondottan Marx József fotóival foglalkozik, azzal, hogy hogyan elemezhetők ezek a fotók, milyen műfajúak és miféle narrativitás és történetmondás rejtőzködik ezekben a képekben – mondta Ungvári Zrínyi Ildikó, aki a kötet ismertetését követően annak szerzőjével beszélgetett.

– A fotót olvassuk, akár egy szöveget, felbontjuk az elemeire, megvizsgáljuk azokat, megkeressük az elemek közötti kapcsolatot, illetve megpróbáljuk felderíteni, hogy milyen történetet mond el a fotó. Ezen elemeket kulcsokként használhatjuk, és mindebből kialakul egy

a színházi előadás dokumentálása felé kanyarodik a könyv gondolatmenete, itt kerül sor a teatralitás és performativitás kérdéseire. Sor került a színházi fotósok gyakorlatának és elveinek az összegyűjtésére, tárgyalására is. A második rész ki-

sztori, ami függ attól, hogy ki olvassa a képet, milyen korosztály, milyen élethelyzettel, kultúrával rendelkező személy, hiszen mindenkinek mást mond el ugyanaz a kép. Elemezhetjük a kompozíciót, a képfelépítést, a képek belső világát, dinamikáját, hogy van-e a képnek pontuma, azaz egy olyan pontja, ami megragadja a figyelmünket, és ettől a kép megmarad az emlékeztünkben.

Marx Józsefet ismertem, tanítványa voltam, mentoromnak tekintetem, megragadott a precizitása, igényessége, az emberek iránti szeretete. A képeiből is látszik, hogy szerette azokat, akiket fotózott, van egy kisugárzásuk ezeknek a fotóknak. Rendkívül igényesen világította meg a fotóit, teljes mértékben uralta a technikát. Körülbelül 2000 fotóját dolgoztam fel, ezeknek körülbelül három százaléka félresike-

Fotó: Kovács István

rült – ez semmi, elhanyagolható. Bizonyítja, hogy nagyon alaposan komponált, nagyon jól ismerte a technikát, rossz képeket nem készített. A digitális technikában nincs meg ez a műesség, nem kell kidolgozni, nem igényel felkészültséget, legalábbis nem akkorát, mint az analóg. A képanyag feldolgozásának egyik nehézségét az jelentette, hogy ezek a képek nem voltak rendszerezve, ki kellett válogatni, hogy mi az, ami érdekel. Az udvarhelyi múzeumban kellett dolgoznom, mert a képeket nem lehetett onnan kivinni. Egy negatív digitalizálása nagy felbontásban 10-15 perc, ezt ha megszorozzuk kétezerrel, elképzelhetjük, hogy csak ez a része mekkora munka. Utána ezeket még át kell dolgozni, mert az egyszerűen beszakennelt negatív használhatatlan. Azzal pedig, hogy másnak a munkáját beszakennem, és utána állítok például a fedettségén, már interpretálok a képet. Ezért volt szerencse, hogy ismertem Marx Józsefet: dolgoztam vele, és tudtam, hogy ő milyen jellegű képeket készített. Ezután töltöttem fel tartalommal a képeket: miről szól, mikor készítették, kik vannak rajta, ki rendezte az előadást? Ebben óriási segítségemre volt Kovács Levente tanár úr, aki azonnal tudta, hogy kik vannak a képen, mert rengeteg előadást ő rendezett, és ott volt a fotózásokon is.

A képeken Marx József előadásértelmezése látható, a fotók nem az előadás alatt készültek: a fotós is rendező, munkájából pedig új alkotás születik. Ezek a képek analóg technikával készültek, és megren-

dezett képek voltak. A főpróba után készültek, amikor tartottak egy külön fotózást. A főpróba után a kellésektől kezdve a színészekig mindenki a színházban maradt, és elkezdtek a fotózást. A főpróba alatt Jóska bácsi feljegyzett bizonyos jeleneteket, gesztusokat. Ezeket a jeleneteket a főpróba után sorra vették. Kovács Levente segített neki a kért jelenet beállításában, és elkezdődött a fotózás és az esetleges beavatkozás: volt, hogy megmozdítottak dolgokat, bevitték elemeket, amik nem voltak az előadásban, de ezektől még jobb kép született. Annyira megbíztak a munkájában, hogy megkapta a kreditet: – Csinálj, amit akarsz, úgyis tudjuk, hogy tökéletes lesz az eredmény. A lámpákat diákok tartották, ő irányította, hogy ki hova álljon, így tökéletesen bevilágíthatta a jelenet minden kis részét. A színészek is tudatában voltak annak, hogy róluk előnyös és jó kép készül, ezért soha nem türelmetlenkedtek a sokszor több órán keresztül tartó, nagy eseménynek számító fotózáson – válaszolta Ungvári Zrínyi Ildikó kérdéseire Jakab Tibor a jó hangulatú, számos történettel, jó sztorival gazdagított könyvbemutató, amelynek a végén Kovács Levente beszélt az említett fotózásokról, majd Marx József lánya mesélt édesapja életének egy sokak által nem ismert részéről: arról, hogy a fotóművész lelkes amatőr színjátékos is volt, már a világháború utáni fogságban is színjátékosként szervezett – innen ered a színház iránti szeretete, hozzáértése, amely a fotóin is kiviláglik.

Mácsai Pál az Azt meséld el, Pista! című estjéről

„Itt a szöveg a főszereplő”

A Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész október 28-án a marosvásárhelyi Kultúrpalota nagytermében a Bernády Napok gálaestjén adja elő egyéni műsorát. Előzetesen kértünk tőle néhány beajánló gondolatot.

– Már több mint hétszázszor lépett közönség elé ezzel az egyéni esttel, ugyanannyiszor azonosult az íróval. Az ősbemutató óta az ön életéből is eltelt több mint két évtized. A szöveg ugyanaz, mint amit annak idején Bereményi Gézával közösen összeállítottak, de feltételezem, hogy az előadás változott valamennyit az évek során, ahogy bizonyára a mai Mácsai Pál tapasztalataira is sokat gazdagodott azóta. Beszélhetünk ilyen változásokról?

– Természetesen. Egy színpadi előadás egy rövidebb széria esetén is folyton változik, hiszen „élőlény”, csupa jelen idő. Bár, én azt hiszem, hogy ha egy előadás felvételét nézzük meg kétszer, az a kettő sem egyforma élmény, mert a befogadó állapota, kedélye is hullámzik. Az a két évtized lassan három, ennyi idő már át is alakítja a medreket, átépíti a partokat az emberben. Jobban értem Örkény vívódásait, kétségeit, egész élete abszurdítását.

– Nagyon sokfelé előadta ezt a kétórnyi monológot. Mindenütt egyértelmű sikert aratott. Tulajdonképpen

kiknek szól az előadás, milyen korosztályt, milyen közönségréteget szólít meg vele?

– Ez a szöveg – nem vagyok álszerény, itt a szöveg a főszereplő, nem én – mindenkit megérint, mindenki érti. Egyszer felléptem az Azt meséld el, Pistával a Magyar Tudományos Akadémián, ahol az akadémikusok hallgatták, másnap pedig a nádudvari könyvtárba mentem, jól el is tévedtem Hortobágyon, és ott olajkályhák kattogása közben hallgatta 25 ember. Pontosan úgy reagáltak, mint a tudósok: mert Örkény szövegének, de szerintem egész emberi alkatának is a lényege az őszinte és világos beszéd. De itt van maga a műfaj: a mesélés. Ősi, drámai gesztus, évezredek óta így öröklődött az emberi tudás, de máig körbeüljük a jó beszélőkéjú öregeket, és hallgatjuk, amit a világról mondanak. Ez a mesélő pedig, Örkény, aki mint mindenki apja vagy nagyapja ül itt, és hát ő nagyon jó mesélő, pontosan választja el a lényegest a lényegtelenről, remek az arány- és ritmusérzéke, és a fájdalmas mondandókat is – legalábbis egy határig – a röhögés ostyájába csomagolva nyeleti le velünk.

Hallgassuk hát Örkény és Mácsai meséjét október 28-án, jövő pénteken 18 órától! (nk)

„A templom csendje átítatja a lelkeket”

Születésnap beszélgetés a 65 éves Molnár Tünde orgonaművésszel, egyetemi előadótanárral

Székely Ferenc

– *Művésznő kedves, sosem gondolt arra, hogy bőrrönddel a kezében egy szép nap felül a repülőre, és elindul a nagyvilágba – sok erdélyi tette ezt a történelem viharában –, s valahol új életet kezd?*

– 1989 előtt erre nem volt lehetőség, nem is gondoltam ilyesmire. Aki megtette, annak az otthon maradt családját zaklatták – biza nem is keveset. A '90-es évek elején meghívtak orgonistaállásba Hollandiába, de úgy döntöttem, hogy maradok. Akkor kerestem meg nagytiszteletű Fülöp G. Dénes, a Vártemplom református lelkésze, hogy szükséges lenne orgonát tanítani az újonnan alakult kántortanító-képzőben. Úgy éreztem, itt a lehetőség valamit tenni az erdélyi magyar kántorképzés színvonalának emeléséért. A másik tényező, amiért maradtam: a Kultúrpalota Rieger Ottó által épített, Kelet-Európa egyik legszebb romantikus hangzású koncertorgonájának a vonzereje.

– *Mielőtt rátérnénk a szakmai kérdésekre, menjünk vissza egy picit. Hol született, milyen volt a gyermekkor?*

– A Nagybánya melletti Misztótfaluban, a neves polihisztor és nyomdász Misztótfalusi Kis Miklós szülőfalujában születtem, ahol édesapám, Molnár József Károly református lelképásztor volt. Ő alapította a Misztótfalusi Kis Miklós-émlékszobát, és kezdeményezésére egy új, Kós Károly által tervezett parókiát is építettek a gyülekezetben. Levéltári kutatásai során – amikor Magyarlapádról és a hozzá tartozó szórványokról írt – felfedezte, hogy Asszonyiné* István király Gizella hercegnőnek ajándékozta. Édesanyám, Molnár Ibolya kántor volt, aki négyesórát vezető kórust vezetett. Több meghívásnak is eleget tett erdélyi és magyarországi templomokban. A falu fiataljait zongorázni, tangóharmonikázni, furulyán játszani tanította, nemzetiségtől függetlenül, magyarokat, románokat egyaránt. Itt, a szelídgesztenyeerdők és nárciszmezők felett ragyogtak a legtökéletesebben a csillagok.

– *Hol járt iskolába?*

– Az I–VIII. osztályt a szülőfalumban végeztem, a III. osztálytól bejártam Nagybanyára, a zeneiskolába, zongora szakra. Papgyermek lévén, éveken át csak az év végi vizsgákra mehettem be az épületbe, és a zeneaudiókon léptem fel. Az akkori vezetőség azzal érvelt: a zeneiskola a proletár gyerekeknek van... Hogy ne legyek „szem előtt”, a hivatalos zongoraórákat Holmik Margit tanárnő vállalta otthon, a lakásán. Első találkozásunkkor a kezébe fogta az arcomat, és azt mondta: Sose félj! A Nagybányai Művészeti Líceumban érettségiztem. Megjegyzem: az óvodától az érettségig román tagozaton jártam, mert nem volt lehetőség magyar nyelven tanulni. Nehéz volt.

– *Mikor került a hangszerek királynője, az orgona közelébe?*

– Az orgona iránti érdeklődésem gyermekkoromban kezdődött anyai nagyapám, Szabó Gy. László hatására, aki a 20. század egyik jeles erdélyi orgonaépítő mestere volt. A vakációkban József bátyámmal és Csaba öcsémmel segítettünk nagytatának a műhelyben. Láttuk az orgona több száz alkatrészét, azok javítását, az új fém- és faszíkok készítményét. Amikor lehetőség volt, nagyapám elvitt a templomokba is, ott segítettünk. Az én feladatomban a sípok megtakarítása volt. A legkényesebb részt, a síp száját tollúval tisztítottam meg, így tudtam eltávolítani a port. A testvéreimnek meg volt engedve, hogy bemásszanak az orgona belsejébe, az emeleti pallókra is, és ott segítettek nagytatának. Mikor kész volt a javítás, a legvégén nekem adatott meg, hogy kipróbáljam az orgonát, én szólaltattam meg. Erre nagyon büszke voltam.

Zongorázni édesanyámtól tanultam. Alig négy-öt évesen dallamokat játszottam kottából, és könnyedén megtanított két kézzel zongorázni. A vakációkat Nagyváradon töltöttem a nagyszüleimnél. Egy alkalommal, zongorázás közben, csengettek. Nagyvárad jelentős zongoratanárnője volt, Antal Ilona. Megkérdezte, ki zongorázik ilyen szépen; itt haladt el, és a kiszűrődő zongorajáték állította meg. Felajánlotta, hogy tanítványa fogad, marad-

jak Nagyváradon. Szüleim nem tartották helyesnek elszakadni a családtól – a családban való nevelkedés, szellemi és lelki táplálék egy életre szól. Én sem akartam távol lenni szüleimtől és testvéreimtől. Akkor fejeztem be a második osztályt. Ezután felvételiztem a nagybányai zeneiskolába.

– *Hova járt egyetemre?*

– Bukarestbe, a Ciprian Porumbescu Zene Konzervatóriumba, Lidia Sumnevi orgonaoosztályába. Az orgona klerikális hangszernek számított, ezért abban az időben országos szinten csak egy hely volt a felvételin. Nagyon jól és sokat kellett tudni. Később évekre megszűnt az orgona szak. Felkészítőre jártam Hans Eckart Schlandt orgonaművészhez Brassóba, aki az órákat a Fekete templomban a négymanuális, pedálos, gyönyörű Buchholz orgonán tartotta. Kolozsváron megkerestem Benedek Kálmán orgonaművészt, aki meghallgatott a Farkas utcai református templomban, a kétmanuális és

vatalosan kinevezett zenetanári helyemre, Csíkszentsimonba és Csíkszentimrére. Jelentkeztem mind a két iskolában, viszont kiderült, hogy fél katedra sincs, mert a tanárok elosztották egymás között; így jött ki a normájuk. Bementem a csíkszeredai főtanfelügyelőségre, s ott áthelyeztek Székelyudvarhelyre. Dolgoztam, tanítottam és jártam gyakorolni az udvarhelyi templomokba, mert készültem az orgonakoncertemre, amely Bukarestben, az Athenaeumban volt meghirdetve. A templomi gyakorlásaimnak az lett az eredménye, hogy újból a tanfelügyelőségre kerültem, mert kitétek. Abban az időben egy tanárnak nem volt szabad templomba mennie. Ezután titokban, hétvégeken Csíksomlyóra jártam gyakorolni. Hideg volt, nagy hóban yalagoltam Csíkszeredából a templomig. József Atya téaval várt. Végül Székelyudvarhelyen összejött a katedrám több általános iskolában, a zeneiskolában és a tanítóképzőben.

– *Mikor került Marosvásárhelyre?*

– 1985-ben. A tanfelügyelőségen csak óvónői állást tudtak biztosítani Maros megyében. Lőrincfalvára és Dózsa György községbe ingáztam. Mindent megtettem, csak dolgozhasak. Aztán meghívtak a Bolyai téri unitárius templom énekvezéri állására. 1997-ben meghívtak Nagyváradra, a Partiumi Keresztény Egyetemre orgonát oktatni. Sok szép hangversenyt szerveztem tanítványaimnak a város különböző templomaiban. 11 évig hetente in-

gáztam Marosvásárhelyről Nagyváradra. Nem volt mindig egyenes összeköttetés, át kellett szállni Kocsárdon és Kolozsváron. Volt, amikor éjszaka utaztam, mert így alakult az órarendem. Olyan is volt, hogy reggel, amikor megérkeztem Marosvásárhelyre, egyenesen a Kultúrpalotába mentem, mert kezdődött a zenekari próba; a Marosvásárhelyi Filharmonia meghívott játszani.

– *Mi teszi próbára az orgonaművész tűrőképességét?*

– Az én esetemben az ingázások voltak fárasztóak, hosszú távon ez próbára teszi az egészséget... Egy orgonista esetében fontos, hogy legyen gyakorlóhangszere, és elengedhetetlen a lehetőség, hogy ott is gyakoroljon, azon a hangszereken, ahol tartja a koncertet. Olyan időpontokban kellett gyakorolni – pl. hajnalban vagy késő este –, amikor szabad a terem. A templomokban előfordul, hogy télen hideg van, kesztyűben kell gyakorolni, s csak a koncertre fűtenek be egy keveset. Olyannak kell lenni, mint egy úrhajós: mindig repülésre készen. Jó fizikai és szellemi kondíció szükséges, ha szólnak, hogy van játszanivaló, formában kell lenni. Gyakran le kell mondani utazásról, kirándulásról, személyes kényelemlről, a családdal töltött időről, alvásról. Amikor meghívják egy előadóművészt 10-15 perces előadásra, egyesek azt hiszik: ez semmi, ez nem munka, mit akar a művész? Fel sem fogják, hogy mennyi lemondás, mennyi munka áll egy 10-15 perces előadás mögött...

– *Milyen visszajelzések érkeztek régebb és milyenek manapság?*

– Úgy általában nem mélyülök el a visszajelzésekben. Természetesen jólesik, amikor dicséret elismerésben van részem. Például 1992-ben, a svájci koncertjeim után a Der Bund újságban azt írták: *Molnár Tünde*ben egy elsőrangú orgonaművészt ismertek meg... 1997-ben a berlini koncertjeim kapcsán nagyon szépen méltatták az orgonajátékomat és a bemutatott hazai kortárs kompozíciókból összeállított műsoromat. Terényi Ede *Harangok* című művének berlini bemutatóján az ütőhangszerek részét a Herbert von Karajan által vezényelt berlini szimfonikus zenekar ütőse játszotta. 2000-ben, Budapesten, a millenniumi hangversenyen szólista voltam Terényi Ede *Requiem – Szimfónia orgonára és zenekarra* című művének ősbemutatóján. A Magyar Nemzetben a következőképpen méltattak: *Molnár Tünde orgonaművészen a sajátos Terényi-idiómát anyanyelvi természetességgel beszélő muzsikust ismertünk meg.* Bukarestben több alkalommal is meghívottja voltam a nemzetközi orgonafesztiválnak, ilyenkor mindig a rádió koncerttermében léptem fel. Szépen méltattak a zenei folyóiratban. A legutolsó méltatást Dan Voiculescu zeneszerző írta, aki 2009-ben megajándékozott a *Fantasia e Fuga sulle pedale* dedikált kéziratával.

– *Hol járt és hol koncertezett a nagyvilágban?*

– Előadói pályám során elsősorban Románia minden jelentős orgonáján koncerteztem. Mint utolsó éves egyetemista jelentkeztem Bukarestben az országos zenei bizottságnál, amely határoz róla, hogy az előadóművész koncertezhet-e az Athenaeum vagy a rádió színpadán. A sikeres vizsga után kaptam egy dokumentumot: elismernek, méltónak tartanak arra, hogy fellépjek e koncerttermekben, és meghívást kaptam az Athenaeumba. Hangversenyeztem a bukaresti, marosvásárhelyi, kolozsvári, szatmárnémeti, temesvári filharmonikusokkal. Külföldi turnéim fontosabb helyszínei: Berlin, Bern, Biel, Metz, Brüsszel, Amszterdam, Tunisz, Prága, Pozsony, Zsuzsov, Budapest, Debrecen, Vác, Tata, Szeged.

– *Milyen darabokat játszik szívesen?*

– Repertoárom a kora barokktól napjaink orgonairodalmáig terjed. Az orgonairodalom

(Folytatás a 6. oldalon)

pedálos Angster orgonán. Ekkor játszotta el nekem a *Hullámok* című szerzeményét. Leánygőzött a bravúros, mondhatni briliáns játéka. Évek múltán megajándékozott e kompozíció dedikált kéziratával. Nagyszomban Franz Xaver Dressler orgonaművész-szel találkoztam. Az evangélikus templom négymanuális, pedálos Sauer orgonáján hallgatta meg a játékomat. Majd abban a meglepetésben részesített, hogy miután bejutottam a konzervatóriumba, eljött az első nyilvános orgonakoncertemre Brassóba, a Fekete templomba. Gratulált, és sikeres karriert jósolt nekem, persze, ha kitartó leszek és megbirkózom a nehézségekkel.

– *A konzervatórium elvégzése után hogy került Székelyudvarhelyre?*

– 1982. szeptember 1-jén elmentem a hi-

Premier a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban

Ármány vs. szerelem

November 7-én, hétfőn mutatja be legújabb produkcióját a Marosvásárhelyi Állami Színház Tompa Miklós Társulata. A Friedrich Schiller *Ármány és szerelem* című színművének alapuló, Fehér Balázs Benő rendezésében színpadra vitt produkciót rendhagyó helyszínen, a színház nagytermi előcsarnokában tekintheti meg a közönség.

Csodálatosan könnyörtelen és fenyegetően mámorító. Fenséges, alantas, pusztító mélységekbe ránt, és az égbolt fölé emel. Mindenekfeletti és kicsinyes. Ilyen ez a rohadt szerelem. Mert nem önmagában létezik, nincs vegyítiszta szerelem;

ezzer vágy és kényszer tapad hozzá. Fellázadni általa az apa ellen, megtisztulni az előző szerelemtől, megszilárdítani a hatalmat, bántani önmagad. Szerelmesnek lenni a saját képzeletünkbe, a másik szerelembe, az elérhetetlenségbe, a hatalomba. És sziporkázó, kábult önfeledtségben beledöglenni ebbe a szerelembe – írják az előadásról az alkotók.

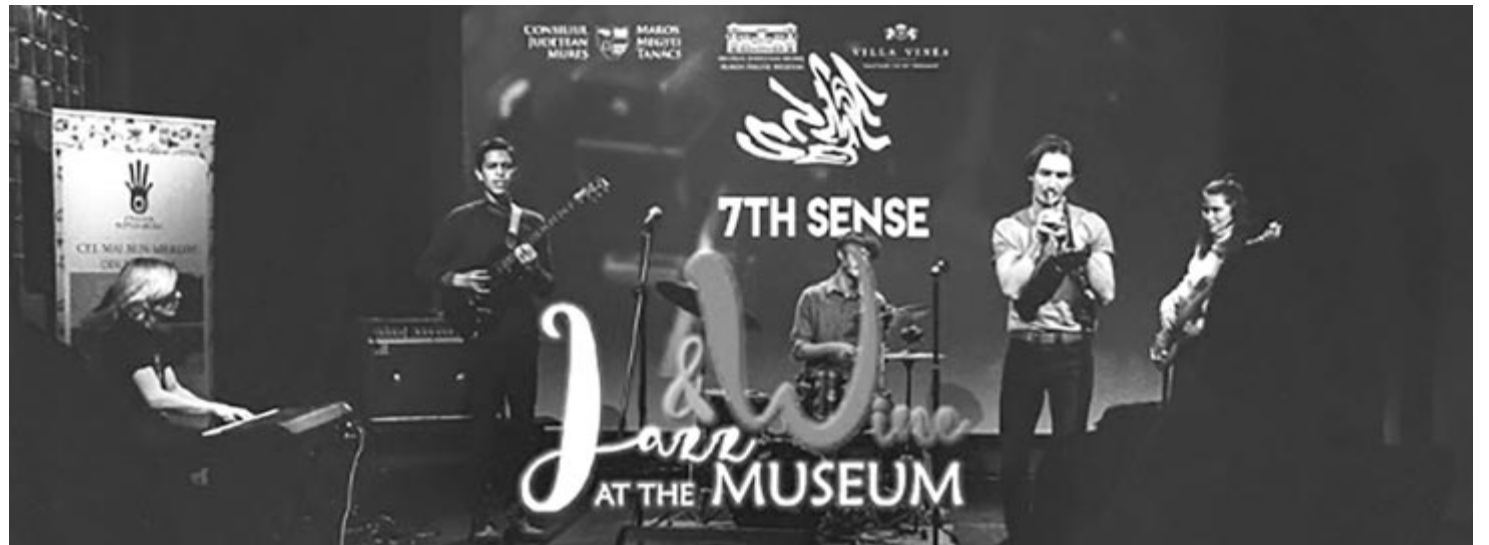
A szövegekötvet Forgách András és Vas István fordításai alapján készítette Komán Attila és Fehér Balázs Benő. Szereposztás: Von Walter miniszterelnök – Korpos András;

Ferdinánd, a fia, őrnagy – Varga Balázs; Von Kalb főkamarrás, udvari marsall – Galló Ernő; Lady Milford, a fejedelem szeretője – Varga Andrea; Wurm, a miniszterelnök magánitkára – Kovács Botond; Miller városi muzsikus, zenetanár – Tollas Gábor; Millerné – Fülöp Bea; Luise, a Millerék lánya – Kádár Noémi; Sophie, a lady komornája – Simon Boglárka-Katalin; komornyik – Meszesi Oszkár. Dramaturg: Komán Attila, zeneszerző: Józsa Tamás, jelmeztervező: Szakos Kriszta, rendezőasszisztens: Dobrovski Dóra.

Folytatódik a Jazz and Wine at the Museum rendezvénysorozat

A Maros Megyei Múzeum és a Villa Vinèa Pincészet szeretettel várja közönségét a *Jazz and Wine at the Museum* című rendezvénysorozat keretében sorra kerülő következő jazzestrel a 7th SENSE együttes és egy pohár bor ígéretével október 24-én, hétfőn 19 órakor. Az eseményre a Maros Megyei Múzeum Néprajzi és Népművészeti Osztályának székhelyéül szolgáló Toldalagi-palota belső udvarán kerül sor.

A 7th SENSE (Sergiu Bivol – trombita, Lucas Contreras – gitár, Laura Benedek – basszusgitár, Anthony Gutierrez – dobok) Románia egyik legfiatalabb és legelismertebb jazz-zenekara, amely az elmúlt három évben helyi és országos szinten egyaránt ismertségre tett szert. Az ország legfontosabb jazzszínpadain (JazzTM, Jazz in the Park, Bukaresti Jazzfesztivál, Green Hours Jazz Fest) megállta a helyét. 2019-ben a zenekar részt vett az Euroradio Jazz Competition versenyen, 2021 decemberében pedig elnyerte a legjobb zenekarnak járó díjat a szebeni Jazz Competition versenyen. A jazz frissessége, az improvizáció, a soul és elektronikus zenei beütések forrtak össze a zenekar Light in Chaos című, 2022 júniusában megjelent debütáló albumán, amelyen neves angolai (Liam Shortall, Will Fry) és hazai művészek (Luiza Zan, Alex Arcuş) is közreműködtek. Az albumot a legzavarosabb pillanatokban is élő remény

gondolata szövi át. Ez a fénykeresés vált a 7th SENSE zenéjének és identitásának központi elemévé.

A Dicsőszentmártontól 15 km-re fekvő Mikefalván található Villa Vinèa borászat 70 hektárnyi szőlőültetvényt művel 12 helyi és külföldi fajtaival, köztük királyleányka, fehérleányka, tramini vagy kerner. A lenyűgöző termőhely, a termelési módszerek és a szenvedély teszi a Villa Vinèa borait népszerűvé minőségük, zamatuk és ásványos-

ságuk miatt. A Villa Vinèa története 2004-ben kezdődött, amikor Heiner Oberrauch felfedezte a gyönyörű helyet Erdély közepén, ahol minőségi borok termesztésére van lehetőség. „Azonnal beleszerettem ebbe a vidékbe, és a mai napig emlékszem a pillanatra, amikor megláttam – varázslatos táj a Kis-Küküllő mentén, finom fényben fürdő, Toscanára emlékeztető dombokkal. Megvizsgáltam a talajt, és az eredmények azt bizonyították, hogy kiválóan alkalmas

szőlőtermesztésre. Elhatároztam, hogy különleges karakterű, egyedi, a kóstolók számára felejthetetlen borokat fogok készíteni” – mondta Heiner Oberrauch, a Villa Vinèa tulajdonosa.

A rendezvényen múzeumi belépőjeggyel lehet részt venni, amely felnőtteknek 12, diákoknak 3, nyugdíjasoknak 6 lejbe kerül. A helyek száma korlátozott, helyfoglalás a 0749-912-992-es telefonszámon vagy a pr@muzeulmures.ro e-mail-címen. (Knb.)

„A templom csendje átítatja a lelkeket”

(Folytatás az 5. oldalról)

klasszikusai mellett művészi tudatossággal, következetesen játszom a 20-21. századi zeneszerzőket, köztük kiemelten az erdélyi magyar, román, német szerzők műveit, akik gyakran a felkérésemre is írnak darabokat.

– Mi volt doktori disszertációjának a témája?

– Terényi Ede zeneszerző és tanár irányításával a kolozsvári Gh. Dima Zeneakadémián doktoráltam 2004-ben. Tézisem témája a 20. századi erdélyi orgonairodalom, az or-

gonák, orgonaépítő mesterek. Ez felkeltette az Országos Felsőoktatási Kutatási Tanács érdeklődését, és 2006–2009 között a CNCSIS kutatási csoportjának tagja voltam. A kutatás eredményét meg lehet nézni a Repertoriul orgilor din România című kötetben és internetes oldalon. Ide tartozik, hogy 2007-ben részt vettem a Promocult által szervezett turnén Magyarországon, Ausztriában és Lengyelországban, konferenciákon tartottam előadásokat Terényi Ede orgonaműveiről, és a koncerteken az ő kompozícióiból adtam elő műsorokat. Az *Orga in Transilvania – Constructori de orgi și instrumente noi create în secolul al XX-lea* (Erdélyi orgonák – orgonaépítő mesterek és új orgonák a 20. században) és *Muzica pentru orgă în secolul al XX-lea în România* (Orgonazene Romániában a 20. században) című könyveim 2005-ben jelentek meg.

Cikkeim jelentek meg a Népművelésben, a Romániai Magyar Szóban, a budapesti Egyházzene folyóiratban, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem Symbolon című színháztudományi szemléjében és az *Iskola a magasban, iskola a mélyben* (Mentor, 2010) című kötetben. Meg kell említenem a Járay Fekete Katalin–Molnár Tünde: *Az orgona bűvöletében* című kötetet, amely 2013-ban jelent meg, a Kultúrpalota orgonája építésének 100. évfordulóján.

– Beszéljünk rádiós és tévés szerepléseiről, lemezfelvételeiről.

– Készültek szép számmal, de nem írtam össze mindet. Az első tévéfelvételt Simonffy Ka-

talán készítette a bukaresti magyar adás keretében. Akkor utolsó éves hallgató voltam az egyetemen. Az orgonajátékot Marosvásárhelyen, a Kultúrpalotában vették fel. Amikor megláttam, nagyon meghatódtam a gyönyörű teremről. Akkor léptem be először a Kultúrpalotába. A Duna TV-ben bemutatott *Erdélyi orgonák* című sorozatban a Gyöngyszem produkció készítette egy filmet a Kultúrpalotában lévő Rieger Ottó-koncertorgonáról. 2020-ban én avathattam fel a restaurált hangszert, a rádió egyenes adásban közvetítette. Terényi Ede sorozatának több lemezén én játszom az orgonaszerzeményeit. A legutóbb megjelent lemezen a Vártemplom orgonáit szöveltem meg. Köszönet Ötvös Kacsó Emesének, aki kivitelezte e lemezt, és tett a Vártemplom J. Prause műemlék orgonája restaurálásáért. A hangszert eredeti állapotába a székelyudvarhelyi Pap Zoltán és a nagyszebeni Herman Binder orgonaépítő mesterek állították vissza. Köszönet Ötvös József volt vártemplomi lelkesnek, hogy van egy második orgona is a templomban: a karzaton lévő, Ernst Klassmayer által készített hangszert, amelyet ajándékba kapott az egyház. A Németországban lebontott, restaurált, és a karzatra felépített hangszert munkálatait Molnár József nagyváradi orgonaépítő mester végezte.

– Hogyan emlékszik vissza a Nyáresti orgonahangversenyekre?

– 2004-ben kerültem a Marosvásárhelyi Állami Filharmoniahoz. Az igazgató Vasile Cazan volt, akiben egy nagyszerű embert, muzsikust, intézményvezetőt ismertem meg. Nagy örömmel készítettük elő a Nyáresti orgonahangversenyek sorozatot a Kultúrpalotában, ami nemcsak a marosvásárhelyi közönséget örvendeztette meg, hanem az ide látogató turistákat is – díjmentesen. Amikor restaurálták a nagytermet (2005-ben – szerk. megj.), nem lehetett nyáron orgonahangversenyt tartani. Ekkor született meg az ötlet, hogy a város sípos orgonával rendelkező

templomaiban tartsam meg. A következő években kibővült a templomok száma, mert javasoltam: karoljuk fel azon templomokat Maros megyében, ahol restaurálták, rendbe hozták a műemlék orgonákat. Ilyen például Kibédén Bodor Péter orgonája, a Nagy Mihály-féle orgona az nyáradandrásfalvi református templomban, az Angster József-orgona Ludason a római katolikus templomban, a Kerékgyártó István által készített hangszert a szászrégeni református templomban. Köszönet azoknak, akik támogatták ezt a sorozatot: Vasile Cazannak, Lokodi Emőke elnök asszonynak, aki annak idején az orgona javítását is támogatta. Itt említem meg Fülöp Timeát, a Kultúrpalota vezetőjét, mert a 2021-es Rieger Ottó-orgona restaurálása az ő nevéhez fűződik.

– Milyen kitüntetésekert kapott?

– Az oklevelek és kitüntetések közül kiemelném a művészi érdemeim elismeréseként kapott magyarországi Bartók Béla-díjat (2006), a Marosvásárhelyi Állami Filharmoniatól kapott kiválósági oklevelet az orgona fennállásának 100. évfordulója alkalmából (2013) és a Tanügyminisztériumtól és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemtől kapott Diplomă de excelență artistică oklevelet.

– Mivel telnek a napjai? Melyek a közlebbi tervei?

– Jelenleg Korondra készülök orgonaaavató koncertre az unitarius templomba. Örvendetes, hogy megmentik, és ápolják a sípos orgonát.

Tekintettel hangszínbeli gazdagságára a fuvola gyöngyöző hangzásától a trombita érces hangjait, az orgona több mint kétezer éves történetével az ember és Isten közötti kapcsolatot jelképezi. Lélekemelő hangja emberek tömegeit szólítja meg. Hangulata, művészi jellege egy új dimenziót tár elénk.

*Asszonynépe – falu Fehér megyében, Magyarlapád községben, jelenleg négy magyar él ott.

MAROS MEGYEI TANÁCS
ELNÖK

2022. október 21-én kelt
532. számú rendelet
a Maros Megyei Tanács nyilvános, soros ülésének összehívásáról

A Maros Megyei Tanács elnöke,

az utólag módosított és kiegészített, a közigazgatási törvénykönyvre vonatkozó 57/2019. sz. sürgősségi kormányrendelet 178. cikkelyének (1) bekezdése, a 179. cikkely, alátámasztva a 134. cikkely (1) bekezdésének a) pontjával, az (5) bekezdés a), a¹) és a²) pontjával, a 135. cikkely és a 196. cikkely (1) bekezdése b) pontjának előírásai alapján

elrendeli:

- 1. cikkely:** (1) 2022. október 27-én 13:00 órára összehívja a Maros Megyei Tanács plenumát nyilvános, soros ülésre, a Közigazgatási Palota nagy gyűléstermébe.
(2) A soros ülés napirendjének tervezete a jelen rendelet szerves részét képező mellékletben található.
- 2. cikkely:** A megyei tanács ülésének nyilvános jellegét a gyűlés élő közvetítésével biztosítják, amelyet az intézmény Facebook-oldalán lehet követni.
- 3. cikkely:** Jelen rendeletet közzéteszik a helyi sajtóban és a hatóság weboldalán, és elküldik a megye főjegyzőjének, a megyei tanácsosoknak, a Maros Megyei Tanács szakapparátusához tartozó igazgatóságoknak, szolgálatoknak és osztályoknak.

Péter Ferenc
ELNÖK

Ellenjegyzí
Paul Cosma
FŐJEGYZŐ

A Maros Megyei Tanács elnöke 2022. 10. 21-i 523. sz. rendeletének melléklete

A Maros Megyei Tanács 2022. október 27-i soros ülésének

NAPIRENDTERVEZETE

- Határozattervezet Maros megye 2022. évi általános költségvetésének kiigazításáról;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet a Maros megye 2022. szeptember 30-i, konszolidált általános költségvetése végrehajtására vonatkozó jelentés jóváhagyásáról;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet az Országos Rendőrtestület speciális járműveit vezető sofőrök elméleti és gyakorlati képzéséhez szükséges keret biztosításáról.
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet az Országos Rendőrtestület - Maros Megyei Területi Hatóság speciális járműveit vezető sofőrök elméleti és gyakorlati képzéséhez szükséges keret biztosításáról.
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet a Visit Mureş Egyesület alapszabályzata módosításának jóváhagyásáról;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet ALAE-kitüntetés odaítéléséről a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia volt igazgatójának és karmesterének, Vasile Cazannak;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet ALAE-kitüntetés odaítéléséről Orbán György kortárs zeneszerzőnek;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet ALAE-kitüntetés odaítéléséről Vasile Boloş professzor emeritusnak, a műszaki tudományok doktorának;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet ALAE-kitüntetés odaítéléséről dr. Madaras Alexandru idegsebész főorvosnak;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet a Maros Megyei Tanács utólag módosított 167/2021. sz. határozatának módosításáról a Maros Megyei Klinikai Kórház szervezeti felépítésének és tisztségjegyzékének a jóváhagyására vonatkozóan;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet intézkedések elfogadásáról a Maros Megyei Ipari Park Rt. menedzsmentjének a biztosítása érdekében;
Indítványozó: Kovács Mihály Levente, a Maros Megyei Tanács alelnöke
- Határozattervezet a Maros Megyei Gyermekvédelmi Bizottság összetételének a módosításáról;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet az elírás kijavításáról a Maros Megyei Tanács 2022. 09. 29-i 143. sz. határozatában, amely a Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság átszervezésére vonatkozik;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet a kerelőszentpáli mechanikai-biológiai kezelőállomás megvalósítására vonatkozó szükséges intézkedések meghozásáról;
Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke
- Határozattervezet a „Könnyű útburkolat DJ153G Mezőszengyel - Mezőbodon - Kisikland (DJ152A), 9+800-12+400 km, Maros megye” - DALI-fázis elnevezésű beruházás műszaki-gazdasági dokumentációjának és a műszaki-gazdasági mutatók jóváhagyásáról;
Indítványozó: Ovidiu Georgescu, a Maros Megyei Tanács alelnöke
- Határozattervezet a „Sürgősségi beavatkozási központ Marosvásárhelyen, Köteles Sámuel utca 33. szám” elnevezésű projekt műszaki-gazdasági mutatóinak aktualizálásáról;
Indítványozó: Ovidiu Georgescu, a Maros Megyei Tanács alelnöke
- Határozattervezet „A 143-as megyei út rehabilitációja Dános - Keresd - Szeben megye határa” - DALI-fázis elnevezésű beruházás műszaki-gazdasági dokumentációjának és a műszaki-gazdasági mutatók jóváhagyásáról;
Indítványozó: Ovidiu Georgescu, a Maros Megyei Tanács alelnöke
- Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 2021. 10. 21-i 174. sz. határozatának módosításáról, amely egyes intézkedések meghozására vonatkozik az „Energetikai hatékonyság növelése és az ehhez kapcsolódó munkálatok a Maros Megyei Tanács Marosvásárhely, Városháza utca 2. sz. alatti adminisztratív épületében” beruházás kivitelezése érdekében;
Indítványozó: Ovidiu Georgescu, a Maros Megyei Tanács alelnöke
- Kérdések, interpellációk, válaszok, vélemények.

Péter Ferenc
ELNÖK

Sajtóközlemény

2022. 10. 21.

Az Aquaserv aláírta „A Maros megyei víz- és szennyvíz-infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó regionális projekt a 2014-2020-as időszakra” keretében a NYÁRÁDMENTÉN - NYÁRÁDKARÁCSON, ÁKOSFALVA, SZÉKELYBERE, NYÁRÁDMAGYARÓS községekben megvalósuló kivitelezési szerződést.

A marosvásárhelyi AQUASERV RT. „A Maros megyei víz- és szennyvíz-infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó regionális projekt a 2014-2020-as időszakra” keretében a NYÁRÁDMENTÉN - NYÁRÁDKARÁCSON, ÁKOSFALVA, SZÉKELYBERE, NYÁRÁDMAGYARÓS községekben megvalósuló - SMIS kód 2014+ 155743 - nem emelt szintű projekt, mely a Nagy Infrastruktúra Operatív Program 3. prioritási tengelye - Környezeti infrastruktúra fejlesztése hatékony erőforrás-gazdálkodás feltételei mellett, speciális cél (OS) által finanszírozott, 3.2. - A települési szennyvíz begyűjtésének és tisztításának, valamint a lakosság ivóvízzel való jobb ellátásának növelésére projekt kedvezményezettje, a következő tervezési és kivitelezési szerződés aláírásáról tájékoztatja a lakosságot:

„A Maros megyei víz- és szennyvíz-infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó regionális projekt a 2014-2020-as időszakra” keretében a NYÁRÁDMENTÉN - NYÁRÁDKARÁCSON, ÁKOSFALVA, SZÉKELYBERE, NYÁRÁDMAGYARÓS - megvalósuló, nem emelt szintű projekt tervezési és kivitelezési szerződésének aláírása.

- A munkát megnevezése: **7-es munkacsomag - a nyárádszeredai Helyi Üzemeltetési Központ SCADA-rendszeréhez kapcsolódó alkalmazások megvalósítása, integrációja, frissítése és tesztelése;**
- Kivitelező cég: **ELSACO ELECTRONIC S.R.L.;**
- Az építési szerződés értéke: **3.024.667 lej**, héa nélkül;
- A munkák kivitelezési ideje **15 hónap** a szerződés aláírásától, 36 hónapos jótállási időszakkal.

A szerződésen belül a következő kategóriájú munkák elvégzésére kerül sor:

- Hardver- és szoftvereszközök részletes tervezése, beszállítása és telepítése, a nyárádszeredai Helyi Üzemeltetési Központ SCADA-rendszeréhez kapcsolódó alkalmazások megvalósítása, integrációja, frissítése és tesztelése.

A megvalósított SCADA-rendszer követi és vezérli az AQUASERV RT. nyárádmenti vízhálózatán lévő összes mérőpontot (nyomás, hozam, klórkoncentráció), szivattyúállomást, klórozóállomást és a vízgazdálkodást.

A munkálatok befejezése hozzájárul a szennyvízkezelésre és az emberi fogyasztásra szánt víz minőségére vonatkozó európai irányelvek (91/271/EGK és 98/83/EK), célkitűzések teljesítéséhez, ezzel egyidejűleg a közművek megfelel a környezetvédelmi követelményeknek, valamint a Románia által a csatlakozási szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítéséhez. Az eseményen részt vettek a nyertes cég képviselői és a marosvásárhelyi AQUASERV RT. vezetője.

A projekt a Kohéziós Alapból a Nagy Infrastruktúra Operatív Programon keresztül társfinanszírozott

Kapcsolattartó:

Andrea Bauer, az UIP-POIM és a beruházási osztály vezetője;
Telefon: 0265-208-809;
Fax: 0265-208-862;
E-mail: abauer@aquaserv.ro

MAROS MEGYEI TANÁCS
REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI
ÉS PÁLYÁZATKIVITELEZÉSI IGAZGATÓSÁG

Közlemény a Maros megyei 3-as segesvári övezetben az összegyűjtött, települési, nem veszélyes hulladékot átrakó állomás megépítéséről szóló projekt környezeti hatásának a felbecsülésére vonatkozóan

A Maros Megyei Tanács értesíti az érdekelteket, hogy kérvényezte a „Maros megyei 3-as segesvári övezetben a települési, nem veszélyes hulladékot átrakó állomás megépítése” projekt környezeti engedélyének a kibocsátását. A létesítmény, amelyet kivitelezésre javasoltak, Maros megye, Segesvár municípium, Venk (Venchi) lakónegyed, Între Huli övezet, 2C sz. alatt lesz.

A javasolt projektre vonatkozó információk tanulmányozhatók a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség Marosvásárhely, Hídvég utca 10. sz. alatti székhelyén hétfőnként 9-15, keddtől péntekig 9-12 óra között, valamint a Maros Megyei Tanács Marosvásárhely, Győzelem tér 1. sz. alatti székhelyén hétfőtől péntekig 9-15 óra között.

Az érdekeltek megjegyzéseit a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség Marosvásárhely, Hídvég utca 10. sz. alatti székhelyén hétfőnként 9-15, keddtől péntekig 9-12 óra között fogadják, vagy elküldhetők naponta az office@apmms.anpm.ro elektronikus postacímre.

Az ELNÖK nevében
Szász Zoltán Tibor
megyemenedzser

Paul Cosma
FŐJEGYZŐ

MAROS MEGYEI TANÁCS
MŰSZAKI IGAZGATÓSÁG
MUNKÁLTAKÖVETÉSI SZOLGÁLAT

Hídjavítási terv

A MAROS MEGYEI TANÁCS értesíti az érdekelteket a **Vasbeton híd javítása a DJ151A úton, DJ151 út-keresztelés, Mezősályi - Mezőbánd, 19+215 kilométerszelvény, Maros megye** munkálatról, amelyet kivitelezésre javasoltak Mezőbánd községben (Maros megye).

A javasolt projektre vonatkozó információk megtekinthetők a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség Marosvásárhely, Hídvég utca 10. sz. alatti székhelyén hétfőn 9-15, keddtől péntekig 9-12 óra között és a Maros Megyei Tanács Marosvásárhely, Győzelem tér 1. sz. alatti székhelyén hétfőtől péntekig 8-16 óra között.

Az érdekeltek személyek megjegyzéseit naponta a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség Marosvásárhely, Hídvég utca 10. sz. alatti székhelyén várják hétfőn 9-15 és keddtől péntekig 9-12 óra között.

Az ELNÖK nevében
Szász Zoltán Tibor
megyemenedzser

Paul Cosma
FŐJEGYZŐ

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MOSOGÉPET és hűtőszekrényt javítok. Tel. 0755-825-502. (17586-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Sosem szűnik meg a hiányérzet, csak megtanulunk élni a tátongó ürrel, amit maguk után hagynak, akik elmennek.

Kegeyelttel és fájó szívvel emlékezünk a drága jó férjre, édesapára, apósra és nagytatára, a mikházi

LOKODI FERENCRE halálának második évfordulóján. Úgy mentél el csendesen, szerényen, drága lelked nyugodjon békében! Gyászoló szerettei. (13580-I)

Szomorú szívvel emlékezünk **BARABÁSI ROZÁLIÁRA** szül. Albertfi, hogy ma, október 22-én van halálának 11. évfordulója. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (17562)

brantner green solutions A Brantner Veres Hulladékszallító Vállalat

tájékoztatja Önöket, hogy 2022. október 17-től Marosvásárhely körzetében megkezdődött a kukák ingyenes kiosztása a családi háztartások számára.

Minden háztartás egy 120 literes barna kukát kap a szerves hulladék gyűjtésére, egy 240 l-es sárga szemeteskukát a műanyag/fémhulladék gyűjtésére, illetve egy 120 l-es kék zsákot a papír- és kartonhulladék gyűjtésére.

Kérjük, hogy azok, akiket a cég munkatársai a kukák kiosztásakor nem találhatnak otthon, menjenek el a cég székhelyére, az Alsógát-Barajului utca 8. szám alá, a kukák átvételéért.

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

MAGÁNCÉG MÉRLEGGÉPES KÖNYVELŐT alkalmaz. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.-I)

Az OLIGRAF NYOMDA műhelybe MUNKAERŐT alkalmaz. A betanítás biztosított. Tel. 0725-917-421. (-I)

RexoGold
a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro

NON STOP
állunk rendelkezésedre!

*A kopokini található termékek csak szemléltető jellegűek